

УДК 677.074.1:7.016.4

**ВИЗНАЧЕННЯ КОМПОЗИЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОЗНАК СКАТЕРТИН
У ІВЕНТ-ДИЗАЙНІ (ДЛЯ КАЙТЕРІНГУ)****Суворова О. К., Бондар Г. Б.**

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті проведено детальний аналіз можливостей використання текстильних елементів для креативного оформлення заходів методами дизайну. Проаналізована морфологічна структура текстильного вбрання у системі кайтерінгу з метою систематизації композиційних та технологічних рішень предметів з текстилю та розробки класифікації столової білизни.

Ключові слова: івент, дизайн, подієва індустрія, кайтерінг, столова білизна, скатертини

Сьогодні українці стають учасниками захоплюючого процесу – формування нового пласту культури – подієвої індустрії, цей процес в рівній мірі стосується матеріальної та духовної сфер, тому перспективним напрямком у сучасній системі дизайну є івент-дизайн.

Івент, евент (англ. event) дослівно означає випадок, подія, пригода, розважальна або рекламна вистава, яка здійснюється на театральній сцені, кіно - чи телеекрані, на спортивній або цирковій арені з використанням різного роду сюжетних заходів, образотворчих прийомів світлової техніки, комп'ютерної графіки і т. п. Слово івент включає: подію, захід, церемонію, шоу.

Івент-дизайн – це креативне оформлення заходів методами дизайну. Складність проектування матеріальних предметів для івентів полягає в тому, що ця проектна практика потребує комплексного вирішення дизайну безлічі об'єктів з різних матеріалів, які з'єднуються в складну замкнуту систему, детального знання режисури події, яка вносить в реальність новий соціокультурний зміст. Це вимагає від дизайнера професійного органічного поєднання образного і аналітичного начал, знання сучасних методів дизайн-проекування різних елементів івенту з різних матеріалів та специфіки їх реалізації на практиці.

Найбільш динамічним засобом декоративного оформлення івент-подій є текстиль, який досить широко представлено у різних предметах та елементах загального проекту. Актуальність даного дослідження полягає в тому, що

використання його результатів сприятиме доповненню правил розробки дизайн проектів текстильних комплексів, що використовуються в івентах.

Постановка завдання

Мета даної роботи полягає в дослідженні специфіки композиційних та технологічних рішень текстильних предметів, які використовуються у івент-дизайні, зокрема у кейтерінгу, для якого столова білизна є значною частиною цієї послуги. Будучи частиною матеріально-предметної культури прийому їжі, дизайн текстильного оформлення столу впливає на настрій та задоволення споживачів. «Очі теж їдять» – говорить приказка, поширена у кухарів.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження визначено морфологію столової білизни для кейтерінгу, а предметом дослідження – аналіз композиційно-технологічних ознак текстильної поверхні, які створюють у споживача емоції, переживання, і тому запам'ятовуються. При розв'язанні поставлених завдань було використано системний підхід у вивченні різноманітних матеріалів, зокрема методи системного дизайну. Системний підхід дає можливість описати універсальні, але дуже різні об'єкти дизайну у єдиному образі, також він дає механізми структурування параметрів та характеристик елементів систем.

Також для досягнення поставленої мети застосовано такі методи наукових досліджень як літературно-аналітичний (для збирання, систематизації та узагальнення науково-літературних джерел) та предметно-аналітичний (при роботі з візуальними матеріалами). У процесі дослідження було використано книги, журнали з загальної теорії дизайну та івент-дизайну, фотографії з журналів та сайтів, які спеціалізуються на івентах та кейтерінгу.

Результати досліджень та їх обговорення

Традиційно відмінності в дизайнерських практиках зводяться до особливостей проєктованих матеріальних об'єктів. Причина, принаймні, частково криється в тому, що багатьох дизайнерів предмети хвилюють більше, ніж люди. Але в івент-дизайні, якій проєктує подію або пригоду, головним становиться проєктування почуттів, вражень, які переживають учасники заходу і які повинні запам'ятатися надовго.

Кейтерінг – один з секторів, що динамічно розвивається у сфері громадського харчування. Кейтерінг (англ. Catering) – це виїзне ресторанне обслуговування на будь-якій території, значення якого з англійської перекладається, як «постачання продуктами ресторанів і кафе» (термін належить американцям). Первинно це поняття

означало людину або підприємство, які доставляють продукти харчування, посуд, напої і все необхідне для якого-небудь суспільного заходу. Останнім часом це поняття включає цілий ряд послуг з підготовки та проведення будь-якого виду вечірок або корпоративних заходів. Кейтерінг став дуже модним поняттям, яке охоплює запити практично всіх категорій споживачів. Якщо раніше з ним були знайомі тільки ті, хто був безпосередньо задіяний в ресторанному бізнесі, то зараз кейтерінг перетворився на самостійний бізнес. Завдяки кейтерингу застілля можливо організувати і вдома, і на роботі, в павільйоні або ж на природі. Створити святкову атмосферу, задовольнивши будь-які побажання замовника – це певного виду мистецтво, яке сьогодні представлено на ринку, як окремий напрямок у івент-дизайні. [3]

Дизайнер, якій працює у системі кейтерінгу, повинен демонструвати високу здатність реагувати на оновлення життєвого контексту заходу за допомогою матеріальних предметів, якими люди будуть користуватися досить короткий час і які повинні доставити естетичне і сенсорне задоволення, щоб запам'ятатися надовго. Для цього він повинен чітко розподіляти дослідження морфології (структурування) і аксіології (сміслоутворення) розробки предметів, які проектуються або зовнішньо змінюються у події [1].

Специфіка текстильного дизайну у кейтерінгу полягає в тому, що дизайнер працює в умовах проектування з обмеженим модельно-предметним забезпеченням, в рамках якого він повинен вміти створити дизайн-проект як візуально-сміслову цілісність, з різними смислами, для різних подій та різних вимог споживачів-замовників. Наприклад, достатньо змінити скатертини – і приміщення, у якому відбувається івент, буде виглядати по-новому. Столова білизна з ознаками культурних традицій або пам'ятних знаків в оформленні приміщення, або пікніку на свіжому повітрі – це саме те, що може радикально перетворити будь-який, навіть самий звичайний стіл, у дизайнерське рішення, яке запам'ятовується надовго.

Дизайнер, який проектує асортиментну серію предметів текстильного вбрання в компаніях виїзного обслуговування та прокату, враховує специфіку створення разових подій, зокрема вимогу що незалежні предмети повинні збиратися в легко помітні візуальні композиції – «ідеї» і «теми», котрі розкривають суть святкової або особистої події. В структурі культури очима дизайну можна виявити вихідні моделі, які треба спроектувати на конкретний спеціалізований івент.

Морфологічний аналіз структури текстильного вбрання показав, що у загальному вигляді воно складається з наступних базових частин (рис. 1):

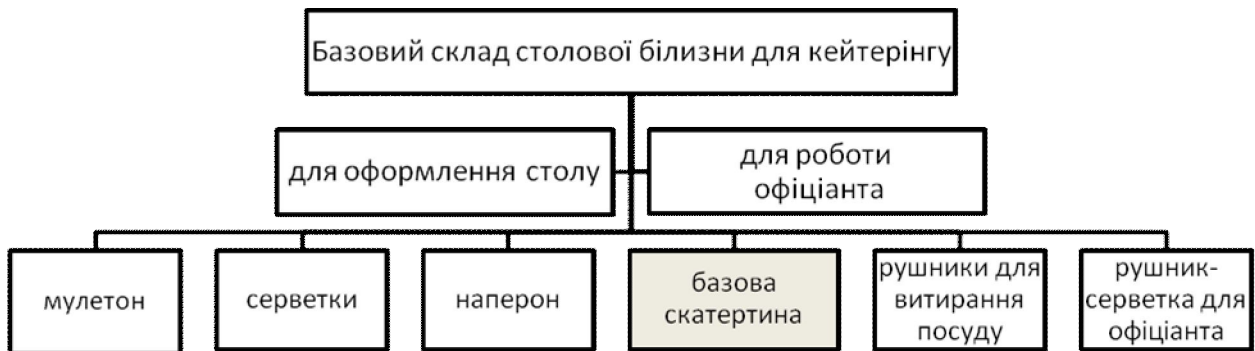

Рис. 1. Морфологічний аналіз структури текстильного вбрання

В результаті систематизації відривчастих й розкиданих по різних джерелах відомостей про організацію івентів розроблено класифікацію столової білизни для кейтерінгу із застосуванням фасетного методу – паралельний поділ безлічі предметів столової білизни (елементів класифікаційної безлічі) на незалежні класифікаційні угруповання. (рис. 2) [2].

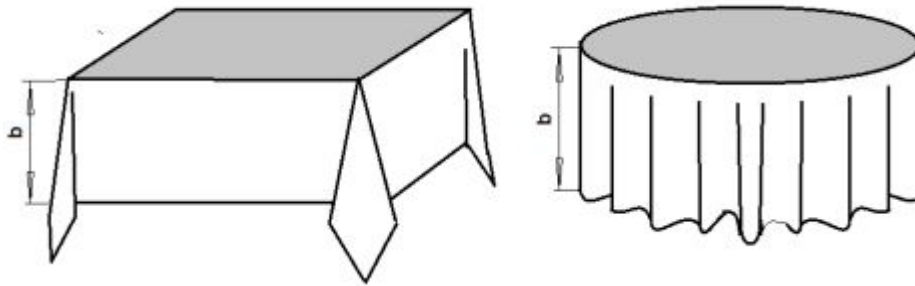

Рис. 2. Класифікація столової білизни для кейтерінгу

У багатьох культурах оздоблення столу це ціла філософія, зі своїми традиціями та ритуалами. Але сьогодні завдяки взаємовпливу різних культур оздоблення столу веде до змішання стилів і допускається безліч імпровізацій: від урочистої строгості до демократичного різнобарвності текстилю з використанням специфічних національних атрибутів. Якісні, зі смаком підібрані скатертини та серветки говорять про високий рівень закладу та особистий стиль івенту.

Базова скатертинна, як правило, найбільш дорожча частина текстильного оформлення, має ознаки фірмового стилю компанії, тому вона носить більш константний характер у дизайн-проекті. Основний матеріал для виготовлення базової скатертини – тканини, що володіють високою міцністю (довготривалість у використанні, від 6 місяців до 3-4 років), стійкістю до розтягування (стабільність зовнішнього вигляду і форми), м'якістю й шовковистістю (тактильні вимоги), сировинний склад, який дозволяє істотно розширює колористичну гаму кольорів. Одним з показників якості текстилю для кейтерінгу є щільність тканини – вона повинна бути не менше 190 г/м².

Розрахунок розмірів скатертини у готовому вигляді залежить від правил етикету, розмірів стільниці, виду та стилістиці івенту. За правилами етикету, довжина скатертини для прямокутного столу спускається від стільниці на 25-30 см (до рівня сидіння); для овального столу – на 30-50 см мінімально (на рис. 3 припуск звису – величина **b**). Так, наприклад, розмір скатертини для сервірування квадратного столу розміром 1x1 м складає 160x160 см, а для сервірування прямокутного столу розміром 1,3x1,6 м – 190x220 см. Довгий звис використовується тільки в тому випадку, коли лише скатертинна є декоративним елементом інтер'єру. Тоді звис може доходити до підлоги (20-25 см від підлоги). Довжину припуску звису переважно робити однаковою на всіх столах. Це не тільки бажання дизайнера гармонізувати простір, але і турбота про обслуговуючий персонал. Адже якщо розміри однакові, офіціантам при зміні столової білизни не доводиться його вимірювати, згадуючи, для якого саме столу воно призначене.

Рис.3. Припуск звису – величина *b*

Типові столові скатертини мають ширину від 135 до 173 см. при довжині від 135 до 280 см. Для великих банкетних столів випускається полотно шириною 173 і 140 см. З цього полотна можуть бути зшиті скатертини довжиною 3, 4, 5, 6, 8, 10 і 12 м.

Для круглих і овальних столів випускаються також скатертини особливого покрою.

Композиція скатертин, як правило, будується за принципом комбінування орнаментів, для якого характерно відділення центрального поля та кайми. (рис. 4).

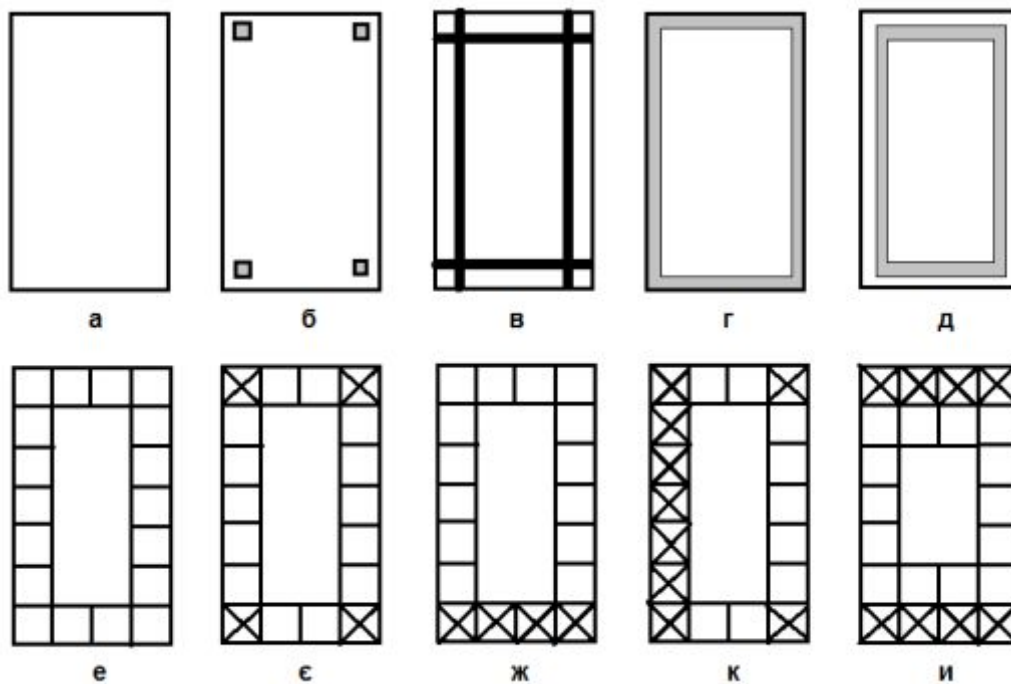

Рис.4. Види композиційних рішень скатертини:

а – виріб без кайми; **б** – орнамент розташований тільки у кутах виробу; **в** – кайма, як гладке цільне обрамлення центрального поля з перехрещенням у кутах; **г** – кайма, як гладке цільне обрамлення краю; **д** – кайма, як гладке цільне обрамлення центрального поля; **е** – орнамент кайми рівномірний, мотиви однакові; **є** – кайма з акцентованими кутами; **ж** – кайма підсилена тільки у нижній частині виробу; **к** – бокова частина виробу орнаментально підсилена, протилежна бокова частина орнаментально підсилена тільки у кутах; **и** – верхня і нижня частини виробу орнаментально посилені

Нижня скатертину (мулетон) – використовується для захисту стільниці від пошкоджень (наприклад, від пропалені цигаркою або пролитої рідини). Крім того, мулетон поглинає звуки при перестановці приладів на столі, а також запобігає ковзанню основний скатертини. Мулетон може бути щільним і вирізатися за формою столу, і тонким, який нашивається на гумову тасьму і огинає кромку столу. Так само як нижньої скатертини може виступати звичайна бавовняна скатертину.

Новим словом в дизайні столової білизни для івентів недавно став так званий наперон – верхня скатертину, яка не тільки служить своєрідною прикрасою, але й має масу зручностей. Головні з них – практичність, невеликий розмір і дешевизна у порівнянні з основною скатертинуою. При пошуку аксіологічних рішень дизайн-проекту наперон виступає як основний модифікатор у системі текстильного вбрання. Наперон є елементом дизайн-проекту, що підкреслює та зберігає традиції, та так би мовити створює «дух» тієї чи іншої події.

За геометрією наперон повинен бути тільки квадратним або ромбоподібним. Наперон завжди менш розмірів основної скатертини. Рекомендовані розміри наперонів: 80x80 см, 90x90 см, 100x100 см. Куточки наперона звисають з краю столу 10-15 см.

Стелити наперон можна двома способами: кутом або по периметру столу. Більшість ресторанів воліють перше спосіб. Але для великого довгого столу (скажімо, розміром 150x90 см.) ідеально підібрати «верхню скатертину» складно. У такому випадку є два виходи: стелити один наперон по периметру або два – кутом. Для круглих столів існує кілька сполучень наперона з традиційною скатертинуою. Наприклад, кругла скатертину – круглий наперон. Втім, цей спосіб використовують нечасто, більш популярно інше поєднання: кругла скатертину – квадратний наперон [4].

Композиція наперону носить замкнутий характер, тому що вона чітко обмежена розмірами виробу. Для побудови композиційної структури наперона, як правило, використовуються принципи симетрії і рівноваги. Для замкнутої площини квадрату характерно наявність висей симетрії, які членують площину наперону по вертикалі, горизонталі, іноді по діагоналі. (рис. 5).

Підтарільник – це серветка, або як їх ще називають сет, або placement, яка використовується замість наперона під тарілку і прилади. Підтарільник може бути різною формою і розмірами, стандартний розмір 45-35 см. Підтарільник несе декілька функцій: він запобігає ковзанню посуду і приладів, приглушує звук посуду, а так само

перетворює і додає стиль закладу та події. Підтарільник можна прикрасити кантом, вишивкою логотипів, тасьмою.

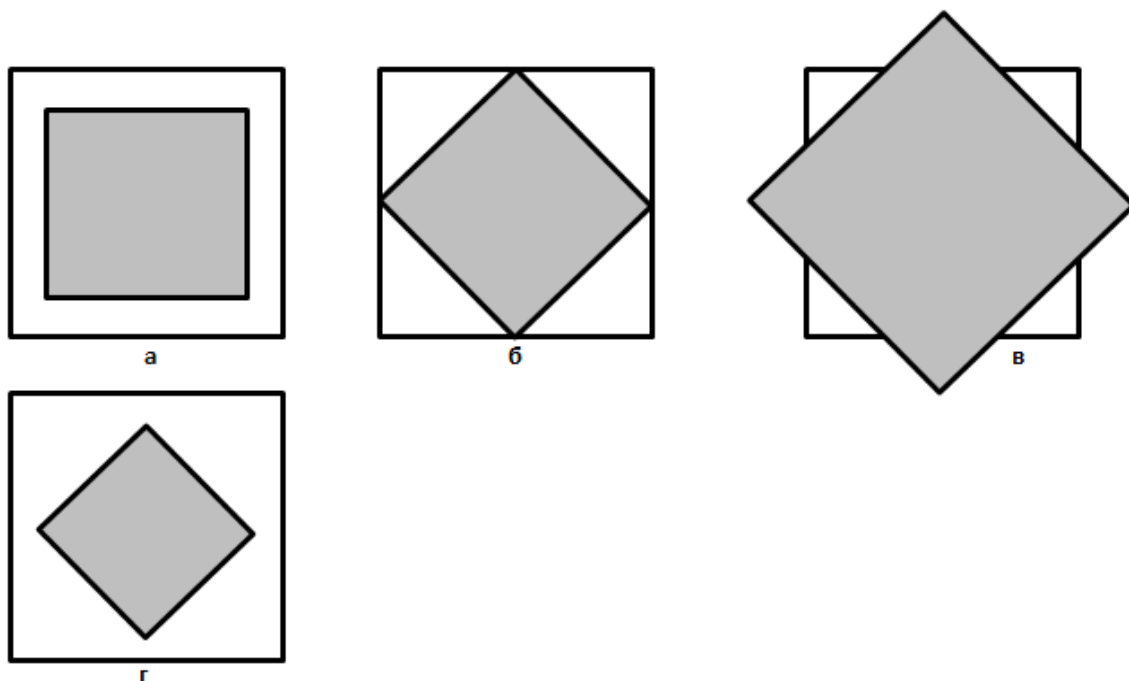

Рис.5. Види композиційних рішень з'єднання наперону із скатертиною:

а – наперон розташований по периметру стола; **б** – наперон розташований по діагоналі; **в** – наперон того ж самого розміру, що і скатертину, але розташований по діагоналі; **г** – наперон менше основної скатертини та розташований по діагоналі

Висновки

В результаті проведених досліджень виявлено специфіку композиційно-технологічних ознак текстильної поверхні які використовуються в івент-дизайні, зокрема, у кейтерінгу, а також композиційно-технологічні елементи, які використовуються в івент-дизайні і які будуть закладені в основу морфологічних матриць для визначення оптимальних варіантів при проектуванні івент-систем різного призначення.

Найбільш динамічним засобом декоративного оформлення івент-подій є текстиль, який широко представлено у різних предметах та елементах проекту. Використання його результатів сприятиме доповненню правил розробки дизайн проектів текстильних комплексів, що використовуються в івентах. У роботі визначено морфологію скатертин для кейтерінгу, проаналізовані композиційно-технологічні ознаки текстильної поверхні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Легенький Ю.Г. Дизайн: культурологія та естетика / Ю.Г. Легенький – Київ.: КНУТД, 2000. – 272 с.
2. Скатерти и салфетки чистольняные, льняные и полульняные. Общие технические условия.: ГОСТ 21220-75. – [Введ. 1977-01-01]. – Москва: Издательство стандартов, 1988. – 8 с.
3. Електронний фонд Кейтерингово агентства в Києві (Україна) Event Agency «NateParty»! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shalanda.kiev.ua/articles/catering_kyiv_ukraine/
4. Електронний фонд Ель Декор [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eldekorspb.ru/naperony1>

Суворова О. К., Бондарь А. Б.

Определение композиционно-технологических признаков скатерти в ивент-дизайне (для кейтеринга)

В статье проведен детальный анализ возможностей использования текстильных элементов для креативного оформления мероприятий методами дизайна. Проанализирована морфологическая структура текстильного оформления в системе кейтеринга с целью систематизации композиционных и технологических решений предметов из текстиля и разработки классификации столового белья.

Ключевые слова: *ивент, дизайн, событийная индустрия, кейтеринг, столовое белье, скатерти*

Suvorova O. K., Bondar A. B.

Determination of compositionally and technological characteristics tablecloth in event design (for catering)

Conducted in the article the detailed analysis of the possibilities of using textile elements for creative design events by means of design. Analyzed by morphological structure of the textile design in the system of catering for the purpose of systematization of composite and technological solutions for items of textiles and developing a classification of white goods.

Keywords: *event, design, event industry, catering, white goods, tablecloth*